

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS 2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Palangos miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau vadinama – Tarnyba), įgyvendindama Vietos savivaldos įstatyme numatytus uždavinius ir funkcijas, atlieka finansinius ir veiklos auditus bei kitas kontrolės priemones.

Auditoriai ir kitos kontrolės priemonės atliekamos Palangos miesto savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse.

Savivaldybės teritorijoje 2018 metų pabaigoje veikė 26 savivaldybės biudžetinės įstaigos, 1 savivaldybės įmonė, 4 viešosios įstaigos, kurių dalininkė yra Palangos miesto savivaldybė, ir 4 uždarnosios akcinės bendrovės, kurių kontrolinį akcijų paketą valdo Palangos miesto savivaldybė.

Auditorų procedūros 2018 metais buvo atliekamos visose savivaldybės biudžetinėse įstaigose ir kontroliuojamoje UAB „Palangos šilumos tinklai“.

I SKYRIUS FINANSINIAI AUDITAI IR JŲ REZULTATAI

Finansinių auditų tikslas – įvairių ataskaitų duomenų vertinimas ir nepriklausomos nuomonės pareiškimas. Paprastai finansinių auditų metu vertiname ir audituojamo subjekto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams, t. y. atliekame ir teisėtumo audito procedūras.

Įgyvendinant Vietos savivaldos įstatyme numatytą pareigą savivaldybės tarybai pateikti išvadą dėl savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio bei turto naudojimo, 2018 metais audito procedūras atlikome šiose srityse:

- Savivaldybės kreditorinio įsiskolinimo;
- Savivaldybės finansinio turto;
- Palangos miesto bendruomenių finansavimo;
- mokinių pavėžėjimo organizavimo;
- mokinio krepšelio lėšų panaudojimo;
- neformaliojo švietimo organizavimo;
- biudžetinėse įstaigose apskaitomo darbo užmokesčio ir ilgalaikio materialaus turto.

1. Savivaldybės kreditorinis įsiskolinimas

Atlikus Savivaldybės kreditorinių įsiskolinimų analizę, nustatyta, kad Savivaldybės įsiskolinimas 2018 m. sausio 1 d. padidėjo 181,0 tūkst. Eur arba 78,7 proc., palyginus su buvusiu 2017 m. sausio 1 d., nors įstatymu¹ savivaldybės buvo įpareigosotos nedidinti esamų įsiskolinimų. Nustatytos šios kreditorinio įsiskolinimo didėjimo priežastys:

- nevertintos finansinės galimybės 2017 metų pabaigoje finansinės nuomos (lizingo) būdu įsigyti kompiuterinę techniką. Pagal šį sandorį Savivaldybės administracija įsipareigojo 207,1 tūkst. Eur;

- nevertinti sutartyse numatyti darbų užbaigimo, prekių ir paslaugų įsigijimo terminai, vykdant projektus, finansuojamus Europos Sąjungos fondų ar valstybės biudžeto lėšomis. Iki 2017 metų pabaigos Savivaldybė negavo 46,5 tūkst. Eur iš Finansų ministerijos, todėl Savivaldybės administracija liko skolinga darbų rangovams ir prekių ar paslaugų teikėjams;

- netinkamas biudžeto lėšų planavimas Kultūros ir jaunimo centre ir Globos namuose bei finansinės drausmės nesilaikymas Rinkliavų centre padidino kreditorinį įsiskolinimą 47,2 tūkst.

---

¹ 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas.

Eur.

Atliekant audito procedūras pastebėjome, kad įstaigos nesinaudoja įstatymo² nustatyta pareiga pirmiausia naudoti savo uždirbtas pajamas, nes metų pabaigoje nepanaudotų pajamų likutis, kuris galėjo būti skirtas kreditoriniams įsiskolinimams padengti sudarė 28,6 tūkst. Eur.

Savivaldybės administracijai rekomendavome įdiegti vidaus kontrolės procedūras, užtikrinančias kreditorinių įsiskolinimų (mokėtinų sumų) mažėjimą.

2. Savivaldybės finansinis turtas

Savivaldybė 2018 metais kontroliavo 5 uždarytas akcines bendroves ir 3 viešąsias įstaigas. Metų pabaigoje viena uždaroji akcinė bendrovė, „Palangos renginiai“, buvo reorganizuota į viešąją įstaigą. Pagal buhalterinės apskaitos duomenis Savivaldybė 2017 m. gruodžio 31 d. turėjo finansinio turto už 17,7 mln. Eur. Nuo 2010 metų dėl nuostolingos uždarytų akcinių bendrovių veiklos Savivaldybės investicijos sumažėjo 1,1 mln. Eur, iš jų dėl 2017 metų įtakos - apie 15 tūkst. Eur.

Audito metu nustatėme, kad 2017 metais savivaldybė investavo 102,5 tūkst. Eur, iš jų į UAB „Palangos renginiai“ 100 tūkst. Eur. Ši konkreti investicija, mūsų nuomone, nebuvo pagrįsta konkrečiais skaičiavimais: nenustatyta, kokio dydžio pridėtinė vertė bus gauta, kokios ir iš kokių šaltinių planuojamos pajamos, kokį konkretų socialinį rezultatą ir kurioje konkrečioje srityje turėtų gauti bendrovė.

Savivaldybės administracijos atsakingiems asmenims rekomendavome išklausti mokymus apie investavimo ekonominį socialinį pagrindimą.

3. Palangos miesto bendruomenių finansavimas

2017 metais iš valstybės biudžeto vietos bendruomenių veiklai buvo skirta 15,2 tūkst. Eur. Šiomis lėšomis buvo finansuojamos 6 vietos bendruomenės, kurios vykdė 7 projektus. Mūsų nuomone, reikšmingų neatitikimų, skirstant valstybės biudžeto lėšas vietos bendruomenėms, nenustatyta. Tačiau ne visada pačios bendruomenės užtikrina tvarkingą lėšų apskaitą. Audito metu nustatėme, kad viena bendruomenė neorganizavo tinkamos lėšų apskaitos, todėl mes negalėjome patvirtinti, kad šiai bendrijai skirtos lėšos buvo panaudotos projekto įgyvendinimo sutartyje nurodytai veiklai.

Savivaldybės administracijai rekomendavome įvertinti šios draugijos atsakomybę dėl tinkamai nevestos gautų lėšų buhalterinės apskaitos.

4. Mokinių pavėžėjimo organizavimas

Mokinių vežimą mokykliniais autobusais Palangos mieste organizuoja „Baltijos“ pagrindinė mokykla bei Šventosios pagrindinė mokykla, taip pat privatūs vežėjai. Audito metu vertinome tik savivaldybės biudžetinių įstaigų veiklą šioje srityje. Audito metu reikšmingų neatitikimų nenustatėme.

5. Mokinio krepšelio lėšų panaudojimas

Mokinio krepšelis – lėšos, skiriamos vienam sutartiniam mokiniui vienu metų mokymo reikmėms. Audito metu vertinome mokinio krepšelio panaudojimą Palangos ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Atlikus audito procedūras, nustatyta, kad dalis ikimokyklinio ugdymo įstaigų, naudodamos krepšelio lėšas, nesivadovavo teisės aktuose nurodytais dydžiais, t. y.:

- lopšeliai-darželiai „Gintarėlis“, „Nykštukas“, „Ąžuoliukas“ ir „Sigutė“ mažiau kaip 4 procentus darbo užmokesčio nukreipė psichologinei, specialiajai pedagoginei, specialiajai ir socialinei pedagoginei pagalbai organizuoti ir paslaugoms apmokėti;

- lopšelis-darželis „Pasaka“ vadovėliams ir kitoms mokymo priemonėms skyrė tik 50 proc. vietoje nustatytų ne mažiau kaip 80 proc., o informacinėms ir komunikacinėms technologijoms diegti ir naudoti – 11,1 proc. vietoje nustatytų ne mažiau kaip 40 proc.

Dėl išorės informacijos vartotojų padidinto dėmesio šio audito metu taip pat vertinome Senosios gimnazijos mokinio krepšelio lėšų panaudojimą įsigyjant tapybos technika atliktus du paveikslus ir tris kaligrafijos technika atliktus tekstus už 0,8 tūkst. Eur. Vertinimo metu nustatėme,

---

² Biudžeto sandaros įstatymas.

kad šios priemonės atitinka mokymo priemonių kriterijus, t. y. kūrybinės ir vaizdinės priemonės, skatinančios mokinius kurti, tyrinėti, todėl jos gali būti įsigyjamoms iš mokinio krepšelio lėšų.

6. Neformaliojo švietimo organizavimas

Audito procedūrų metu įvertinus neformaliojo vaikų švietimo mokyklų veiklos organizavimą ir valdymą, programų vykdymą ir mokinio krepšelio lėšų skyrimą bei panaudojimą, nustatyti teisėtumo pažeidimai:

- Moksleivių klube mokymosi sutartys nesudarytos su 15 procentų mokinių;
- būreliai Moksleivių klube bei sporto grupės Sporto centre komplektuojami ir nesurinkus minimalaus vaikų skaičiaus;
- labai žemas Moksleivių klubo vaikų lankomumas. Vaikų, lankančių būrelius, skaičius faktiškai yra žymiai mažesnis, nei įrašyta būrelių sąrašuose, tačiau būrelių komplektavimas neperžiūrimas, o finansavimas iš savivaldybės biudžeto skiriamas toliau;
- į Sporto centrą priimami mokiniai iš kitų savivaldybių.

Savivaldybės administracijos Švietimo skyriui rekomendavome sugriežtinti vidaus kontrolės procedūras neformaliojo ugdymo organizavimo srityje.

7. Ilgalaikio materialaus turto apskaita

Turto srityje atrankos būdu įvertintas inventorizacijos atlikimo tinkamumas, turto įsigijimo, amortizacijos, nusidėvėjimo, ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).

Audito metu nustatėme, kad:

- netiksli vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaita: buhalterinės apskaitos duomenys nesutampa su vietinės reikšmės kelių sąrašo³ duomenimis: apskaitoje užregistruota 94 vnt. vietinės reikšmės kelių ir gatvių, nors sąraše nurodytas kelių skaičius – 327 vnt.; gatvių inventorizacija yra atliekama formaliai;

- nepakankamas dėmesys valdomiems ir naudojamiems žemės sklypams: nesudarytos panaudos sutartys dėl 13 žemės sklypų, esančių po pastatais bei statiniais, naudojimo; valstybinės žemės naudojimas neįformintas ir neužregistruotas apskaitoje po visais Savivaldybėje esančiais vietinės reikšmės keliais bei gatvėmis; neįformintas žemės sklypo, esančio po Savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu mišku (nuo Birutės kalno iki Ronžės upelio), naudojimas ir jo vertė neužregistruota apskaitoje; 10 žemės panaudos sutarčių sudarytos Savivaldybės administracijos (ne žemės naudotojo), nors pastatai ar statiniai patikėjimo teise priklauso kitoms Savivaldybės biudžetinėms įstaigoms; tinkamai neatlikta naudojamų žemės sklypų inventorizacija.

8. Darbo užmokesčio apskaita savivaldybės biudžetinėse įstaigose

Darbo užmokesčio srityje atrankos būdu įvertintas darbo užmokesčio nustatymas, priskaitymas ir išmokėjimas, ūkinių operacijų registravimas apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis). Reikšmingų neatitikimų nenustatėme.

9. UAB „Palangos šilumos tinklai“ finansinės būklės 2016–2017 m. vertinimas

Didžiausią įtaką įmonė finansinės veiklos rezultatams turi uždirbamos pajamos ir patiriamos sąnaudos. Atlikus bendrovės 2016–2017 metų pelno (nuostolių) ataskaitų analizę, nustatyta, kad pagrindinės veiklos sąnaudos viršija pardavimo pajamas, t. y. pardavimo pajamos nepadengia patiriamų pagrindinės veiklos sąnaudų ir tai yra pagrindinė nuostolių susidarymo priežastis. Bendrovės apyvartinis kapitalas yra neigiamas ir tai rodo, kad yra padidėjusi mokumo rizika.

II SKYRIUS VEIKLOS AUDITAI IR JŲ REZULTATAI

Veiklos auditai atliekami, siekiant įvertinti audituojamo subjekto viešojo ir vidaus administravimo veiklą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

³ Palangos miesto savivaldybės tarybos 2018-01-25 sprendimas Nr. T2-12.

2018 metais atlikome 3 veiklos auditus:

- Palangos kultūros vertybių priežiūra;
- Socialinių paslaugų teikimas Palangos mieste;
- Žemės nuomos mokesčio administravimas.

1. Palangos kultūros vertybių priežiūra

Šio audito metu nustatėme, kad nėra skiriamas pakankamas dėmesys kultūros vertybių priežiūrai, nes:

- iki 2017 m. pabaigos į kultūros vertybių sąskaitą nebuvo įtrauktos 7 kultūros vertybės;
- nėra patikslinti 14 kultūros vertybių apskaitos duomenys, nuo kurių priklauso tolimesnė šių objektų apskaita ir apsauga;
- skulptūros kaip statiniai neįregistruotos Nekilnojamojo turto registre;
- ne visos kultūros vertybės turi apsaugos ar kitus reglamentus.

Atsižvelgdami į nustatytus neatitikimus, Savivaldybės administracijai rekomendavome pašalinti kultūros vertybių priežiūros spragas.

2. Socialinių paslaugų teikimas Palangos mieste

Įvertinę išankstinio tyrimo metu surinktus faktus, nusprendėme pagrindinio tyrimo neatlikti, nes Savivaldybė socialines paslaugas teikia pagal biudžeto galimybes. Finansavimas šiai sričiai kasmet didėja, tai suteikia galimybes teikti daugiau ir įvairesnių socialinių paslaugų. Reikšmingų neatitikimų teikiant paslaugas bei jas finansuojant nenustatyta, išskyrus trūkumus planavimo srityje, t.y. socialinių paslaugų finansavimas nėra planuojamas pagal paslaugų rūšis ir atskiras socialines grupes, socialinių paslaugų planuose nenurodyta kaip bus analizuojami ir vertinami pasiekti rezultatai, tikslai ir uždaviniai, ar efektyviai vykdomos numatytos priemonės pagal patvirtintus socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijus, nepakankamas dėmesys skiriamas socialinių paslaugų poreikiui įvertinti.

Savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriui rekomendavome tobulinti socialinių paslaugų planavimo procedūras.

3. Žemės nuomos mokesčio administravimas

Audito metu nustatėme, kad duomenų teikėjai nepateikia visos reikalingos informacijos, todėl laiku nenustatomi potencialūs žemės nuomos mokesčio mokėtojai; savivaldybės tarybos patvirtintose valstybinės žemės nuomos mokesčio administravimo taisyklėse yra spragų; nepakankamas dėmesys skiriamas nepriemokų išieškojimui. Todėl Savivaldybės administracijai rekomendavome įvertinti visus galimus šaltinius, iš kurių gauta informacija padėtų tinkamai ir pilnai suformuoti duomenų bazę, reikalingą žemės nuomos mokesčiui apskaičiuoti; peržiūrėti jau pasirašytas sutartis su duomenų teikėjais ir aiškiai įvardinti, kokie konkrečiai duomenys turi būti teikiami; peržiūrėti Taisykles ir pašalinti nustatytas spragas; sustiprinti nepriemokų išieškojimo vidaus kontrolę, atsižvelgiant į netesybų senaties terminus.

III SKYRIUS KITOS KONTROLĖS PRIEMONĖS

Kontrolės ir audito tarnyba taip pat rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas bei išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti koncesijos konkurso sąlygas ir pagrindines koncesijos sutarties sąlygas; savivaldybės tarybai nustačius konkurso etapus iki koncesijos sutarties pasirašymo, rengia išvadas galutiniam koncesijos sutarties projektui.

2018 metais buvo parengtos ir pateiktos dvi išvados:

- dėl 900,0 tūkst. eurų trumpalaikės paskolos ėmimo finansinio pagrįstumo;
- dėl 650,0 tūkst. eurų ilgalaikės paskolos ėmimo galimybių.

Abiem atvejais, mūsų nuomone, savivaldybė galėjo prisiimti skolinius įsipareigojimus.

IV SKYRIUS

KITA KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS VEIKLA

Kasmet planuodami mokymus, siekiame ne tik jų pritaikomumo kasdieniame darbe, bet ir darbuotojų asmeninių savybių ugdymo. Toks darbuotojų įtraukimas į tobulėjimo procesą skatina jų profesinę atsakomybę ir duoda didžiausią naudą. 2018 metais kiekvienas darbuotojas dalyvavo vidutiniškai 9 seminaruose.

Kontrolės ir audito tarnybos veikla yra viešinama. Savivaldybės kontrolieriaus metų užduotys, veiklos planai, auditų ir tikrinimų ataskaitos bei išvados skelbiamos Palangos miesto savivaldybės interneto puslapyje www.palanga.lt.
